

VALD ALGAB KODUST!

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimised 2025

ISAMAA

Otepää peab olema elujõuline ja väärikas vald

Intervjuu Otepää vallavanemaga

Otepää vald on viimastel aastatel olnud mitmete arenduste keskpunktis – käimas on uue lasteaia rajamine, renoveeritakse raamatukogu, korrastatakse haridusvõrku ning otsitakse lahendusi nii taristu kui ka ettevõtluse toetamiseks. Vallavanem räägib intervjuus seni tehtud töödest, pooleliolevatest plaanidest ning sellest, millised on järgmised sammud, et tagada piirkonna areng.

Mis on olnud senise töö kõige olulisemad saavutused?

Kõige olulisem on, et Otepää linna uus lasteaed on jõudnud järgmisesse etappi – rahvusvaheline hange on välja kuulutatud ja mitmed usaldusväärsed ettevõtted on juba liitunud. Uut lasteaeda on lubatud juba 35 aastat! Nüüd hakkab see lõpuks teoks saama. Uus hoone tuleb kaasaegne ja seal on arvestatud ka erivajadustega laste vajadustega.

Sa oled põline otepäälane. Kus sa enne vallavalitsust tegev olid?

Enne vallavanemaks saamist töötasin Otepää valla kultuurirühina – see oli väga viljakas aeg. Vallasisene kultuuriruum sai aktiivse hoo sisse ja koostöös Sangaste, Puka ja Nõuni piirkonnaga löime mitmeid olulisi sündmusi. Kultuur ja kogukonnatunne on mulle alati südamelähedased.

Millised algatused on veel pooleli või ootavad tulevikus teostust?

Üheks näiteks on Perepesa mudel. See idee vajab veel andmete kogumist ja täpsustavaid uuringuid, et mõista meie piirkonna perede vajadusi ning toetada abivajajaid võimalikult tõhusalt. See mõte ei ole kuhugi kadunud – töötame Perepesa loomise nimel.

Milline on Isamaa haridus- ja noortepoliitika?

On oluline, et meie huviharidus oleks mitmekesine ja kõnetaks väga erinevaid noori – olgu nende huviks sport, kunst, tehnika või muusika. Töötame selle nimel, et

Otepääl säiliks gümnaasiumiaste. Tugev ja kaasaegne haridus toob noori koju tagasi ja hoiab kogukonna elujõulisena. Väärtustame oma õpetajaid, sest just nemad kujundavad meie haridusmaastikku iga päev, südame ja pühendumusega.

Kuidas hindad vallavalitsuse sisemist töökorraldust?

Kui ametisse tulín, olid ametnikud killustunud poliitiliste tõmbluste tõttu. Tähtis on tagada töörahu ja otsustuskindlus. Plaan on tekitada vallavalitsuses võimude lahusus – nii säilib ametnike töörahu ja menetluskord toimib nii nagu peab.

Mis on suurimad väljakutsed taristu ja ettevõtluse valdkonnas?

Teed ja tänavad vajavad uuendamist ning mänguväljakud kaasajastamist. Ka veemajandusele on vaja vallaülest lahendust. See eeldab professionaale – katsetamiseks pole ruumi. Pole vastuvõetav, et asulas on endiselt kruusateid. Oleme uuendanud tänavavalgustust ja lisame valgust sinna, kus varem oli pimedus.

Vald ei loo ise töökohti, kuid saab luua tingimused, mis toetavad ettevõtlust. Meie roll on olla partner, kes loob ettevõtjatele kindlust ja hoiab piirkonna konkurentsivõimelisena. Kagu-Eesti vajab senisest tugevamat riiklikku tähelepanu, et tasakaalustada arengut ja hoida piirkonna elujõudu.

Milline inimene sa väljaspool tööaega oled?

Olen põline otepäälane ja kolme lapse isa. Minu kaks last käivad Otepää Gümnaasiumis, noorim veel lasteaias. Pere on minu jaoks suurim tugi ja rõõm.

Minu jaoks on parimad tasakaalu allikad muusika ja liikumine looduses, need annavad jõudu ja häid mõtteid. Naudin käelisi töid, aias ja kodus toimetamine aitab pea klaariks saada. Vanatehnika pakub mulle põnevat väljakutset, vanadel autodel ja mootorrattastel on oma iseloom ja lugu, mida on rõõm hoida ja taastada.

Milline on Isamaa meeskond ja millele teie programm keskendub?

Isamaa nimekirja on tugev – meil on 20 inimest, mehi ja naisi peaaegu võrdselt. Meie programm keskendub kohalikele teemadele, lähtudes inimeste endi ettepanekutest. Kui saame rahvalt tugeva mandaadi ja leiame volikogus usaldusväärse partneri, on see Otepää vallale suur võimalus. Ees ootavad küll rasked otsused ja tõsised tööpäevad, kuid selge siht ja keskendumine aitavad hoida õiget kurssi.

Millist rolli näed vallavalitsusel külade toetamisel?

Üheks olulisemaks sammuks pean seda, et vald oleks usaldusväärne ja toetav partner. Külade esindajad peavad saama projektide kirjutamisel vallale kindlalt ja julgelt toetuda, ilma takistusi kartmata. Külavanemate kaasamine on siin võtmetähtsusega – nemad tunnevad oma kogukonna vajadusi kõige paremini. Samuti tuleb hoida ja arendada kogukonna jaoks olulisi paiku, olgu selleks külaplats, vana kiik või hooldamist vajav looduskaunis paik. Need väikesed, aga sümboolsed kohad hoiavad kogukonda koos ja loovad kuuluvustunnet.

Nüüd vali Isamaa!

Riiklikul tasandil on inimesed valelikult poliitikast tüdinud, kohtame ka kohalike valimiste eel palju trotsi ja pettumust. Siin on sõnum lihtne: mine kindlasti valima, sest vaikivat häält ei kuule keegi. Ning nüüd vali Isamaa!

Isamaa ütleb neil valimistel: „Eesti vajab muutust!“ Selles ei kahtle praeguseks vast enam keegi. Aga samamoodi sõnastame, et see muutus algab 19. oktoobril igas vallast ja linnast – sinu kodukohast! Kui riik näitab oma otsustega, et ta ei hooli oma inimestest, siis langeb kohustus hoolida aina enam kohaliku omavalitsuse õlule. Hääl Isamaale üle riigi annab meile jõuõla moodustada meie juhitavatest omavalitsustest ühisrinne riigist tulevate käskude ja keeldude, maksutõusude ja koormiste vastu.

Eesti vajab muutust, mille ellu viimine läheb täistuuridel lahti hiljemalt 2027. aasta kevadel – kui ei õnnestu varem ellu kutsuda ennetähtaegseid valimisi. Aga muutuse algus on tänavu Otepääl ja kõigis teistes omavalitsustes üle Eesti.

URMAS REINSALU

Ettevõtlusest Otepääl: turismist innovatsioonini

Vallavalitsus kui strateegiline partner

Ettevõtluse arendamisel on võtme-tähtsusega, et vald ise oleks avatud ja strateegilise vaatega partner. Vajalik ei ole pelgalt projektipõhine tegevus, vaid selge visioon ja prioriteetid. Kohaturundust tuleb teha mitte ainult talispordi varjus, vaid sihipäraselt ja läbimõeldult. Samuti on oluline, et vald looks usaldusväärse ettevõtluskeskkonna ja soodustaks arengut taristu, nõustamise ja planeeringute kaudu. Väiksed igapäevased sammud nagu kiire ja asjatundlik suhtlus, selged menetlused ja ettevõtete märkamine on need, mis annavad ettevõtjale kindlustunde.

Kohalik toodang ja piirkondlik nähtavus

Otepää eripära on ühtaegu tugevus ja piirang. Me paikneme looduspargi südames, mis seab arendustegevusele kitsendusi, ent samas kasvatab siinse keskkonna väärtust ja soosib loodus-, tervise- ja sporditurismi. Kuid Otepää kui talvepealinna majandus on tugevalt üritus- ja spordikeskne, selle tipud saabuvad talvel ja suvel. Seetõttu on valla roll toetada algatusi nagu näiteks „Otepää Maitset“, mis toovad sündmusi, külalisi ja ettevõtlust ka madalhooajal.

Üks täiendav võimalus piirkonna majanduse tugevdamiseks on kohaliku toodangu esiletõstmine ja turundamine. Eestis on mitmeid edukaid näiteid: Võrumaal Uma Mekk kui kohalik toodangumärk, Saaremaal Ehtne, Hiiu maal Roheline Märk ja Mulgimaal Mulgi Värk. Otepääl võiks sarnane märgis siduda kohalikud tootjad ühtse märgi alla. See aitaks kasvatada ettevõtete turundusväärtust, looks sideme turismi ja kohaliku toodangu vahel ning suurendaks piirkonna nähtavust.

Planeeringud loovad eelduse ettevõtluse arenguks

Planeering on üks valla kõige olulisemaid tööriistu ettevõtluskeskkonna kujundamisel. See ei ole pelgalt tehniline menetlus, vaid pikaajalise arengu alus. Paraku ei ole Otepää vald siiani kehtestanud uut üldplaneeringut, kuigi see kohustus tuli täita juba 2021. aastaks. Kagu-Eesti tööstusalaade uuring (2020) tõi välja, et Otepääl ei ole seni süsteemselt tööstuse arendamisega tegeletud; ettevalmistatud maid pole, ettevõtjate vajadusi ei teata, ja peamine fookus on olnud turismil.

Viimasel ajal on planeerimises märgata aga positiivseid arenguid. Heaks näiteks võib tuua Kagumohni ettevõtlusala detailplanee-

ringu, see on veel teostumata, kuid oluline samm ettevalmistatud arendusalade suunas. Planeering hõlmab üle viie hektari Otepää linna servas ja näeb ette taristu, haljastuse, kergliiklusteed ja liikluslahendused, mis sobivad teenindus- ja väiketootmise ettevõtetele. Samuti on võimalik taristu rajamist toetada atraktiivse piirkondliku ettevõtlus- ja elukeskkonna meetmetest kuni 75% ulatuses.

Innovatsiooni koostöökeskus

Lisaks turismile ja tootmisele peaks Otepääl mõtlema suuremalt, teadmistepõhisest ettevõtluskeskkonnast. Euroopa maapiirkondade praktika kinnitab, et ettevõtlushuubid (digitaalsed koostöö- ja arenduskeskused), aitavad siduda ettevõtteid, teadust ja kogukonda. Otepääl võiks huubi keskseks teemaks olla sporditehnoloogiad, tervise- lahendused ja turismiteenused, sidudes Teh-

vandi Spordikeskuse, kohalike ettevõtete ja näiteks Tartu Ülikooli teadlaste potentsiaali. Sarnane idee on tõusnud esile ka kohalike elanike aruteludest, mis kinnitab vajadust ja huvi. Selline keskus looks mitte ainult uusi töökohti, vaid tooks valda ka uusi elanikke; noori spetsialiste ja ettevõtjaid, kes seovad oma elu Otepäaga. Perioodi 2023–2027 ettevõtluskeskkonna arendamise investeeringutoetus annab selleks hea võimaluse.

Kokkuvõtteks

Otepää valla tugevus seisneb looduslikus eripäras ja rahvusvahelises tuntuses. Kuid pikaajalise edu tagab vaid strateegiline tegutsemine ettevõtluse arendamisel. Kohalik toodang ja ühine kvaliteedimärk annavad piirkonnale näo, planeeringud loovad eeldused ning ettevõtlushuub avab uksed tulevikku.

Kogukonnakeskne vald: koos loome, koos hoiaime

Kohalik omavalitsus ei ole ainult teenuste pakkuja, vaid naabruskondade hoidja ja arendaja. Meie inimesed on suurim varandus, sest just nendevahelised suhted ja võrgustikud loovad turvatunde, mida ei saa osta ega administratiivse käsuga tagada. Viimaste aastate kriisid on näidanud, kui oluline on teineteise aitamine ja piirkondade elujõud. Tugev vald peab looma tingimused, kus

Igapäevane koostöö ja arutelud sünnivad loomulikult.

Läbikäimine algab kohtumispaikadest – olgu selleks park, külaplats, koolihoov või asumi mänguväljak. Oluline on, et seda ruumi kujundatakse koos kohalike inimestega, sest see on sidemete loomise ja sallivuse kasvulava. Kui vald kaasab inimesi taristu arendamisse alt üles, tekivad lahendused, mis teenivad päriselt kogukonna vajadusi.

Sama tähtis on arutelukultuuri tugevdamine: koolid, raamatukogud ja kultuurimajad saavad olla turvaliseks kohtumispaigaks, kus eri põlvkonnad ja huvirühmad koos mõtteid vahetavad.

Kaasamine peab käima koos avatud valitsemise põhimõtetega. See tähendab, et kõik dokumendid, protokollid ja otsustuskäigud on avalikult kättesaadavad ja lihtsas keeles. Otsuse põhjendus on selge. Selleks, et teha parimat otsust, tuleb teadlikult pöörduda erinevate sihtühenduste poole ja kombineerida erinevaid kaasamisvorme.

Kogukonnakeskne valitsemine tähendab, et inimesed ja omavalitsus on partnerid. Just koos tegutsedes sünnivad lahendused, mis muudavad elu paremaks ja annavad kindluse, et me saame hakkama nii headel aegadel kui ka kriisides.

Avalik ruum peab ühendama naabruskonda ja kaasamine olema sisuline, mitte formaalne. Selleks oleme seadnud konkreetsed eesmärgid:

- Olulistes küsimustes viime läbi rahvaküsitlusi. Avalike kokkuvõtetena näitame, kuidas ettepanekuid arvestati või miks mõnda ei saanud arvesse võtta.

- Korraldame ametnike iga-aastaseid piirkondlikke kohtumisi kohalikega ja teeme volikogu istungite salvestised mugavalt kättesaadavaks. Läbipaistvad protsessid ja õigel ajal antud info loob usalduse ja vähendab hilisemat vastuseisu otsustele.

- Loomeme uusi kohtumispaiku kesklinna – rajame väärivate klubiga koostöös vallamaja kõrvale Vihti sõpruslinna pargi ja läbi Otepää noortekeskuse aktiivi kujundame Lipuväljakust paiga, kus kehva ilmaga sõpradega õues aega veeta.

- Käivitame asulate arenguprogrammi – arendame kaasavat eelarvet ja toetame asumites korterelamute hoovialade vajaliku taristu loomisega (paviljonid, kiigeplatssid); kujundame Nõuni rannast peresõbraliku puhkeala. Kodulähedane kvaliteetne kohtumispaik suurendab kogukondlikku sidusust.

- Toetame külaliikumist ja säilitame kultuuri- ning külamajad kui piirkondlikud toimekeskused. Sotsioloogilised uuringud kinnitavad: tugevad naabrusuhted vähendavad stressi ja suurendavad õnnetunnet.

Vald algab kodust ja kodutee läheb alati külakoolist mööda

Iga vald algab kodust. Kodust viib tee tööle, poodi, kirikusse – aga kõige tähtsam on, et kodutee läheb alati mööda koolist. Kool on küla süda ja kogukonna tuleviku võti.

Kodutee läheb mööda metsatukast, kus võib olla kotka pesa. Sest kotkas ju tiirutab metsakohal. Seda peab iga koolijäts teadma. Kui laps teab, kuidas kotkapesaga ümber käia, siis teab ka isa, millal saab teha küttepuid nii, et pesa jääks asustatuks ka järgmisel suvel. Hariduse kaudu peavad lapsed tundma oma koduümbrust, pühade allikate ja hiiepaikade lugusid. Pole mõtet võtta kaitse alla järjekordset metsatukka või allikat, kui lapsed ei saa aru, miks seda vaja on. Looduskaitse ja pärandkultuuri hoid peab tuginema haridusele. Ükski paber ega riiklik ennetustöö ei kaitse paremini kui haridus. Ilma keskkonnahariduseta ei saa olla ka looduskaitset.

Otepää koolivõrk püsib kolmel sambal: Keeni, Puka ja Pühajärve põhikoolil. Need on meie väikekoolid, mis hoiavad kogukondi koos. Igaüks neist on omanäoline ja just see omanäolisus teebki koolidest kogukonna keskuse. Väikekool ei tohi olla kompromiss, vaid kvaliteetne põhikool, kus õpetavad oma eriala spetsialistid – loodusõpetust bioloog ja füüsikat loodusainete õpetaja.

Sinasõprus loodusega peab algama juba

lasteaiast. Mudilased peavad aru saama, et loodus ei hammusta, vaid on nende kodu. Samal ajal peavad emad-isad saama käia rahulikult töö – vald peab tagama, et igal lapsel oleks lasteaiast koht. Hariduse järjepidevus algab lasteaiast ja lõpeb gümnaasiumiga.

Põhikooli lõpetajad planeerivad oma haridusteel teadlikult. Me ei tohi takistada nende soovi õppida mujal – noor ei vali kaugeimat kooli ainult kodust lahkumise pärast, vaid sihiga, mis toetab tema arengut. Meil vallana peab olema usk, et nad tulevad ükskord tagasi ja siis on neil juba hea haridus.

Püramiidi tipus seisab Otepää Gümnaasium. Selle eesmärk ei ole kõigi õpilaste kinnihoidmine, vaid muutumine kooliks, kuhu tulla õppima ka väljastpoolt valda. Me ei tohi leppida lihtsa kogukonna gümnaasiumiga – eesmärk peab olema suurem. Gümnaasium vajab uut õpilaskodu ja senisest tugevamat sidet nii spordi- kui loodusharidusega. See on tee, kuidas luua kool, mis toob noori õppima kogu Eestist. Meil on siin ilus loodus – metsad, küngad, järvesilmad kungaste vahel ning Eesti uhkemad suusakeskused ja sportimisvõimalused nii sees kui väljas.

Kool ei saa üksi. Valla tugi peab olema nii õpetajatele kui koolijuhtidele. Meie koolijuhid ja õpetajad vajavad tuge, ühist visiooni ja kindlustunnet, et nad ei jääks oma muredega üksi. Kindlustunde peab tagama hari-

duse järjepidevus. Kõik õpetajad on meile väga vajalikud, kedagi ei ole üle. Muutused haridussüsteemis ei tohi viia selleni, et hea haridusega töötajate vajadus väheneks.

Jah, iga kool on vallale kulu. Seda peame mõistma ja tunnustama. Kui õpilaste arv langeb alla kriitilise piiri, tuleb teha ka raskeid otsuseid. Kuid me ei tohi lasta olukorral sinna jõuda. Vallana peame tagama kindlustunde – siis on ka külades lapsi. Ja iga kool kasvatab haritud elanikke. Mida targemad

on vallaelanikud, seda targem on ka valla-volikogu. Targem ja ettevõtlikum elanikkond suudab endale ja teistele töökohti luua – kui me ise seda ei tee, ei tee seda keegi teine.

Kui meie koolivõrk püsib tugevana, on Otepää vald elujõuline. Kodutee läheb alati koolist mööda – ja see tee peab õpetama tundma nii oma kodu, loodust kui ka pärandkultuuri. Küll siis mahuvad Otepää valda ära nii lastega pered kui ka looduspargi vapilind konnakotkas.

Mõne nädala eest kohtusin ühe ettevõtte juhiga, kes ütles, et kui meie ettevõtte omanikud niiviisi nagu teie poliitikas „kakleks ja vaidleks“ ei toimiks mingit arengut. Loomulikult on ka avaliku valitsemisega samamoodi, kui põhiaur kulub omavahelisele arvete „õiendamisele“ jääb sünergia tekkimata ning arengut ei toimu.

Otepää on olnud võimuvahetuste ja -vangerdustega tähelepanu all rohkem kui ükskõik millise teise teemaga ja rohkem kui enamuse omavalitsusi. Kahtlemata ei pea see

nõnda olema ning meil on võimalik seda muuta. Keerulised ajad on need kus emotsioonidele on vaja eelistada läbimõeldud lahendusi. Tänu riiklikele investeeringutele Tehvandil ja Käärikul on meil palju eeliseid. Aga kohalik haridus- ja kultuurivõrk peab olema vajaduste ja võimalustega kooskõlas.

Avalik võim peab töötama meie inimeste huvides ning arvestama ettevõtjatega, sest just nende käekäigust sõltub meie tulevik kõige enam. Omanik ja omand peab olema see väärtus, mis on oluline mitte ainult ettevõtluses, vaid ka valitsemisel.

On oluline, et iga laps leiaks tee liikumiseni

Minu jaoks on oluline, et iga laps leiaks tee liikumiseni. See ei pea olema tippспорт – peamine on, et tekiks harjumus ja rõõm liikuda. Samas tean, et kõigil peredel ei ole võimalust kanda treeningtasusid. Seepärast pean oluliseks, et vald toetaks ja loots võimalusi, kus lapsed saaksid spordiga tegeleda tasuta või võimalikult väikese omaosalusega. Ükski laps ei tohiks jääda spordist kõrvale ainult majandusliku põhjuse tõttu.

Ka täiskasvanute jaoks peab liikumine olema kättesaadav. Kergliiklusteed, korras spordirajatised, talve- ja suverajad – need kõik annavad võimaluse igal inimesel oma tervist hoida. Harrastussport ei ole vähem tähtis kui tippспорт, sest just see loob tervema ja tugevama kogukonna.

Soovin seista selle eest, et spordi- ja liikumisvõimalused oleksid mitmekesised, kättesaadavad ning hästi korraldatud – alates laste sportimisest kuni rahvusvaheliste spordiürituste ja rallivõistluste korraldamiseni. Sport on see, mis hoiab meid tervena, kasvatab iseloomu ja ühendab kogukonda.

Otepää Gümnaasium oluline ja vajalik meie kodukohas

Eestis toimuv arutelu gümnaasiumivõrgu ümberkorraldamise üle on pannud tugeva surve alla väiksemate maakoolide ja ka meie, Otepää Gümnaasiumi püsijäämise. Samal ajal rõhutab Eesti haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 vajadust pakkuda võrdseid ja kättesaadavaid haridusvõimalusi kõigile õppijatele, sõltumata nende elukohast. Just selles kontekstis on meie gümnaasiumi roll äärmiselt oluline.

Maagümnaasiumid tagavad, et haridus ei koonu ainult linnadesse. Nad toetavad regionaalset arengut, võimaldades noortel õppida kodukoha lähedal ning jääda sidet hoidma oma kogukonnaga. Hariduse olemasolu piirkonnas mõjutab kaudset töökohtade püsimist, kinnisvaraturgu ja sotsiaalset sidusust. Kui kaob kool, kaob sageli ka kogukonna süda.

Meile on Otepää Gümnaasium ja siin saadav haridus äärmiselt olulised. Viimastel aastatel oleme koolimeeskonnaga just piirkonna võimalustest, õppijate huvidest ja tulevikuperspektiividest lähtuvalt täiendanud õppesuuna mooduleid, mille tulemusena on võimalus valida „Majandus ja ettevõtlikkus“ või „Keskond ja tervis“ suund. Esimene pakub teadmisi majanduse alustest, ettevõtluskeskkonnast ja ressursitarvast käitumisest. Ettevõtlikkust käsitletakse kui elulist hoiakut- loovust, riskijulgust, vastutust ja initsiatiivi nii tööelus kui isiklikus elus. Õppetöös kasutatakse analüüsi, kaasuspõhist õpet ja meeskonnatööd, et kujundada õppijaist teadlikud, eetilised ja otsustusvõimelised ühiskonnaliikmed. Teine õppesuund ühendab loodusteaduste, tervise ja jätkusuutliku eluviisi õpetamise. Õppijad mõistavad looduskeskkonna mitmekesisust ja inimese mõju sellele, õpivad tervisekäitumist, keskkonnahoidu ning globaalseid protsesse. Teooria on ühendatud praktikaga: välitööd, õppekäigud ja uurimistööd aitavad noorel kogeda ja kujundada aktiivset,

vastutustundlikku eluhoiakut. Lisaks õppesuuna ainetele on õpilasel võimalus enda õpitee kujundada isiklikest huvidest lähtuvalt valikainetest, millest enim nõutud on keraamika, liiklusõpetus, inimene ja õigus, programmeerimine ja jooga. Siiski näeme, et samaväärselt õppijatele, peame ka koolina olema pidavas arengus, mistõttu alustame uue arengukava eel ka gümnaasiumiosa arendustegevustega.

Koostöös Otepää Vallavalitsusega leidsime 2021. aastal võimalused tublide õppurite õpimotivatsiooni toetamiseks läbi õpestipendiumi. See on osutunud efektiivseks motivaatoriks, aidates tõsta õppeedukust ja õppimishuvi. Stipendium on oluline signaal ka kogukonnalt- haridus Otepääl on väärtustatud.

Lisaks õpestipendiumile oleme positiivselt tulevikku vaatamas, mistõttu oleme üheks oluliseks sammuks seadnud õpilaskodu renoveerimise. Ikka selleks, et tagada õppijatele kaasaegsed võimalused läbi uuenenud keskkonna ning pakkuda lisaks piirkonna õppijatele võimalusi kaugemalt tulijatele. Seega ei tohiks väikese gümnaasiumi puhul tähtsustada kulu vaid mõelda saadavale kasule, mis võib olla pikas vaates strateegiline investeering meie piirkonna kogu Eesti tulevikule.

Otepää vallas gümnaasiumihariduse võimaluse säilitades tagame, et elu, ettevõtlus ja kultuur ei koonduks ainult Tallinna-Tartu teljele. Iga kool, mis suudab pakkuda kaasaegset ja tähenduslikku haridust oma piirkonnas, väärib hoidmist ja arendamist.

Loodan siiralt, et Eesti hariduse arengukavas 2021- 2035 kirjapandud regionaalarengut kajastav mõte: arengutõuget vajavatele piirkondadele on loodud erilahendused, mis arvestavad piirkonna kultuurikeskkonna ja arengutaustaga, saab teoks. Meie kooliperega oleme valmis panustama ja leidma lahendusi kooli püsijäämiseks ka siis, kui riigilt tuge ei tule!

Uus lasteaed, investeering Otepää tulevikku

Alusharidus loob vundamendi kogu edasisele õpiteele ja elule. Tänavu sügisest kehtiv uus lasteaia õppekava rõhutab veelgi enam, kui tähtis on, et laps kasvaks turvalises, paindlikus ja avastamist soodustavas keskkonnas. Lasteaed ei ole enam lihtsalt koht, kus laps päevi veedab – see on keskkond, kus kujunevad esimesed teadmised, oskused ja suhtumised.

Viimase kahekümne aasta jooksul on lapsed ja noored palju muutunud. Nad kasvavad maailmas, kus info liigub kiiresti ja suhtlusviisid on teised kui varem. Me peame nendega suhtlema nende „keeles“ ja käima ajaga kaasas – nii õpetamise sisu, meetodite kui ka keskkonna osas.

Olen töötanud alushariduses pea 20 aastat, neist viimased 10 Otepääl. Selle aja jooksul on õppimise keskmesse tulnud üha enam aktiivne tegutsemine ja koostöö, mitte pelgalt kuulamine. Lapsed vajavad keskkonda, mis toetab nende uudishimu ja annab võimaluse tegutseda erineval moel. Paraku on meie praegused lasteaiad vanad ja väsinud. Ruumid on jäigad ning neid on keeruline kohandada vastavalt laste tegevustele ja vajadustele. Puudub võimalus luua nurgakesi rühmatöödeks, vaikselt soppe omaette olemiseks või avaraid alasid ühisteks ettevõtmisteks. Selline keskkond seab piirid nii laste kui ka õpetajate loovusele ja arengule. Uuendusi on võimalik teha ka olemasolevates majades, kuid see on märksa töömahukam ja nõuab rohkem ressursi kui uue, paindliku ja kaasaegse lasteaia loomine.

Täna on meie vallas pigem kohtade puudus kui ülejääk. Rühmad on täis ja mõnes kohas tuleb peredel oodata, et laps lasteaeda pääseks. Samas teame, et pikemas plaanis võib laste arv väheneda. See ei tähenda, et uut maja poleks vaja – vastupidi. Just nüüd on õige aeg luua üks kaasaegne, ökonoomne ja nutikalt planeeritud lasteaed, mis katab

praeguse vajaduse ja on tulevikus piisavalt paindlik, et kohanduda muutuvate oludega. Kui tahame, et noored pered Otepäele elama ja oma lapsi siia kasvatama tuleksid, peame pakkuma kvaliteetset ja konkurentsivõimelist alusharidust. Kaasaegne lasteaed on valla visiitkaart ja tugev argument peredele, kes otsivad kohta, kus luua kodu.

Õppimine vajab keskkonda, mis toetab last ja käib ajaga kaasas. Laps on aktiivne osaleja ja arenev mõtleja, mitte passiivne kuulaja. Edu alus on kolm asja: usaldus ja koostöö kogu rühmameeskonnas, lapse vajadustest lähtuv keskkond ning praktilised, päriselu kogemustega seotud tegevused. See tähendab, et õpetajad töötavad ühtse meeskonnana, ruumid ja vahendid toetavad iga lapse arengut – olgu selleks visuaalid, tegevuskeskused või „kõnelevad seinad“ – ning õppimine toimub läbi liikumise, rollimängude, käelise tegevuse ja avastamise.

Kaasaegne taristu annab õpetajatele võimaluse oma oskusi ja loovust täielikult rakendada. Lapsed saavad tegutseda valgusküllastes ja kohandatavates ruumides, kus on ruumi nii koos mängimiseks kui ka omaette olemiseks. Füüsiline ja vaimne keskkond käivad käsikäes – üks ei saa olla tugev ilma teiseta.

Meie ühine eesmärk

Uus lasteaed ei ole pelgalt hoone – see on investeering meie laste, õpetajate ja kogu kogukonna tulevikku. See on koht, kus sünnib sõprus ja suhted, kus lapsed õpivad maailma tundma ja kus pannakse alus kogu edasisele haridusteele.

Täna on õige hetk ja aeg see otsus teha. Meil on vajadus ja meil on võimalus. Meil on lapsed, kes vääriavad parimat. Ja meil on võimalus luua koht, mis paneb silmad särama nii lastel, õpetajatel kui ka vanematel.

See on meie võimalus ja meie ühine eesmärk – teha ära midagi, mis jääb kestma põlvkondadeks.

Otepää vägeval pärandil on maailmaajalooline tähtsus

Me oleme vist unustanud Otepää vägevuse. Siin asus Eesti üks võimsamaid kindlusi, kust juhiti kujunevat Ugandi vürstiriiki. Otepää kuningad valitsesid linnust, mis püsis peaaegu tuhat aastat – ükski Eestit hiljem valitsenud võõrvõim ei ole püsinud nii kaua. See üksi ütleb, milline kese oli Otepää meie maa ajaloos.

Siinsetel hiitemägedel kõlasid laulud, järvede kallastel põlesid lõkkes, külade muster ja põlised põllulapid on jäänud paiguti nähtavale tänaseni. Ajaloolane Risto-Pearu Koovit on oletanud, et Ugandi kuningate hauad võivad olla Nüpli või Päidla kivi-kalmetel. Selline järjepidevus – linnamägi, hiied, asustumus ja kalmed – on Eestis haruldane.

Miks just Otepää? Vastus on looduse ja inimese koostöö. Jääaeg jättis siia künklikuma ja järvederikka maastiku, aastatuhandetega sündis üleminekuvöönd metsadest niitudeni. Inimeste järjekindlus lisas kihte: pühapaigad, talud ja teerajad. Nii sündis terviklik pärandmaastik, mida teadlasedki tunnustavad kui omaette nähtust. Seda kombinatsiooni ei saa leida mujalt maailmast.

Ent just nüüd, XXI sajandil, on Otepää pärand sattunud tõsisesse ohtu. Kastolatsi

ristimets – Otepää valla suurim ja kogu ümbruskonna üks erakordsemaid – oleks läinud Transpordiameti poolt raadamisele, kui ma kaks aastat tagasi kodanikualgatuse korras poleks sekkunud. See oht tekkis ühest lihtsast põhjusest: pühapaiku ei ole võetud kaitse alla. Sama muster kordub mujalgi. Nõuni Sikamäe hiiepaik jäi lageraie alla, sest vald ei pidanud vajalikuks tunnustada seda kaitseväärselt objektina. Truuta muinaskalmeid on koheldud tavalise majandusmetsana ja pinnast kahjustatud.

Kõige kõnekamaks sümboliks jääb Otepää Linnamägi. See ei ole ainult kohaliku tähtsusega paik, vaid Põhja-Euroopa mastaabis üks olulisemaid muinasaegseid võimukeskusi. Siin tuleks koguneda mitte üksnes otepäälased, vaid kõigil lõunaestlastel, meenutamaks muistseid Ugandi valitsejaid ja nende tänagi elavat pärandit.

Sama oluline on rahvapärane arhitektuur. Rehelielamud, suitsusaunad, taluhoovid on kadunud suurte linnade ümbrusest, ent Otepää kandis on neid veel näha. Siinse taluarhitektuur on maailmakultuuris unikaalne. Kui asendada see modernse valglinnastuga, oleks kahju pöördumatu. Sama lugu on avalike hoonetega. On raske mõista, kuidas üldse võidakse kaaluda Nõuni koolimaja

lammutamist – hoone, mis on osa kogukonnast ja hariduse ajaloost.

Ka Otepää kesklinnas ähvardab traditsiooniline ilme kaduda moodsate globaalsete hoonete surve all. Me vajame siin mitte võõrkehi, vaid pärandi jätku: punast tellist, karniise, sümmeetriat, kuldloiget – ausat ja traditsioonilist ehituskunsti, mille najal kasvas sõjajärgne Otepää. Piisaks lihtsate arhitektuurinõuete kehtestamisest, nagu on seda tehtud miljoonväärtuslikes paikades üle maailma.

Otepää süda on seotud ka Eesti lipu ja mälestusega. Kiriku kõrval seisab Vabadussõja monument. Sinna on raiutud Eesti iseseisvuse eest langenud otepäälaste nimed. Kuid jäädvustamata on veel nende nimed, kes andsid elu Teises maailmasõjas ja metsavendadena. Lipuväljakule ootab püstitamist Karl Talpaku – mehe, kes 1941. aasta suvel tõi sinimustvalged lipud Otepäele tagasi – kuju.

Järjest teravam on küsimus looduspargi saatuse kohta. Otepää Looduspargi sihtkaitsevööndites on lageraie keelatud, kuid piiranguvööndites – mis moodustavad suurema osa pargist – on see lubatud. Nii saab juhtuda, et ühes looduspargis servas peetakse loodusõhtu ja teises töötavad harvesterid.

See on kahepalgelisus. Lahendus on selge: looduspargis tuleks lageraie asemel rakendada püsimeetandust, mis hoiab metsa kui ökosüsteemi. Sama oluline on võtta kohaliku kaitse alla kõik looduslikud pühapaigad – hiied, pühad allikad, ristipuud –, sest seni on need riikliku kaitseta.

Pärandi hoidmine tähendab veel enam vaimu. Meie koolides tuleb anda lastele teadmised muistse Ugandi ja Otepää tähtsusest. Me peame hoidma oma kirjanduslikke ja keelelisi juuri. Mats Traat on kujutanud lõunaestlaste lugusid sama võimsalt kui Tammsaare, kuid tema pärandit kiputakse siin unustama. Just tema hoidis elus tarto keele Otepää murrakut. See keel kõlas siin sajandeid, seda kõnelesid nii Ugandi kuningad kui meie vanavanemad. See keel väärrib õpetamist koolides ja avalikku kasutust.

Otepää Linnamägi, hiied, taluarhitektuur, mälestusmärgid, metsad, keel ja lood – on üks tervik. Siin säilib ainulaadne osa inimkonna kultuuripärandist. Otepää väärrib sama väärrikat kätt nagu teised maailma kõige haruldasemad looduse- ja kultuuripärlid. Meie otsustest planeeringute, hariduse ja investeeringute üle sõltub selle pärandi õitseng või hukk.

Puka kalmistu – ajalooost hoolides ja pärandit hoides

Puka on vana ja väärrikas paik, mida on esimest korda mainitud juba 16. sajandi alguses. Arvatakse, et oma nime sai Puka Thomas Bocki järgi – mehelt, kellele sealsed mõisamaad kuulusid. Tänapäeval jääb nimetatud mõis Plika külla, aga alevik ise hakkas kujunema 19. sajandil, kui valmis Tartu–Valga raudtee. Täna on Puka alevikus olemas kõik kogukonna tuiksooned – kool, raamatukogu, rahvamaja, kauplus, kogudus ja kaunis kalmistu, kus iga samm räägib meie inimeste ja esivanemate lugusid.

Olen Puka kalmistuvahina töötanud juba kümme aastat. See paik on mulle südame lähedane – siin on rahu ja looduslähedus, linnulaul, oravate askeldamine ja vahel näeb ekslemas ka mõnda metsaelanikku. See keskkond meenutab, et elu ja pärand käivad käsikäes.

Seisame Isamaa inimestega selle eest, et kalmistute, kirikute ja mälestiste heakord oleks tagatud ning ajalooline järjepidevus säiliks. Hoolime esivanemate pärandist, austame nende elulugusid ja tagame, et meie kogukonnas oleksid paigad, kus ajalugu ja kultuur püsivad elus. Puka kalmistu on selle ilmekas näide – koht, kus mälestus, rahu ja kogukonna hool saavad kokku.

„Hea on näha, kui omaksed hoolitsevad lahkunute viimse puhkepaiga eest. Jõuluõhtu küünlavalgus kalmistul on iga kord südantsoojendav.“ – Inger, Puka kalmistuvaht

Puka kalmistu ajalugu on ehe näide järjepidevusest. Maa-ala, millel kalmistu asub, kuulus vabariigi algusaastatel Aleksander Määritsa perele. Just tema hoolitses aastani 1970 kalmistu korrashoiu eest, ja ka tema viimne puhkepaik asub siin. Tema tööjärke jätkasid Linda Töldsepp ning Klara Laas,

kellelt mina selle teekonna üle võtsin.

Kõikide Otepää kalmistute lugu on talletatud nii vanadesse paberikandjal raamatutesse

kui ka tänapäeva digitaalsesse vormi Eesti kalmistupuportaal. See on hindamatu aare, mis aitab meil hoida sidet oma juurtega.

Isamaa programm Otepää vallas

Aus valitsemine, tark juhtimine

Pöörame vallavalitsuse näoga rahva poole

- Olulistes küsimustes viime läbi rahva-küsitlusi. Vallavalitsuses rakendame tööprotsesse, mis tagavad rahva arvamusga arvestamise.
- Kehtestame vallavalitsusele ja valla all-asutustele selged eesmärgid ning hindame regulaarselt nende täitmist.
- Loomme mugava ligipääsu volikogu istungite salvestistele, et suurendada jälgitavust.
- Säilitame tänase teenustevõrgu ja parendame kättesaadavust igas valla piirkonnas. Seisame selle eest, et taas avataks politsei konstaablijaoskond Otepääl.
- Tagame kvaliteetse joogivee igas teeninduspiirkonnas ja tõstame kommunaalteenuste kvaliteeti. Hoiame jäätme-käitluse taskukohasena ja laiendame pakendijäätmete kogumisvõrgustikku.

Nõudlikkus ja kokkuvõtteid valla valitsemises!

- Katkestame sõltuvussuhted ametikohtade ja erakondliku kuuluvuse vahel. Eristame valla juhtimises poliitilised ja administratiivsed rollid. Eeldame, et volikogu liikmed ei täida rolle omavalitsuse osalusega äriühingute nõukogudes.
- Rakendame ametivande kohustuse, nõuame vallarahva teenistuses olevatelt volinikelt vastutuse kandmist.
- Tasustame volikogus ainult esimehe ametikoha.

Hoiame kodualuse maa maksuvaba

- Seisame selle eest, et kodualune maa Otepää valla elanikele jääks ka tulevikus maamaksuvabaks. Kinnistuomanikud, kes pole valla elanikud kuid kasutavad valla hüvesid panustagu valla arengusse läbi kõrgema maksumäära.

Oleme valmis kriisideks

- Loomme kriisijuhtimise mudeli, kus võtmerollis on valdkondlikud eksperdid ja elanikud. Käivitame kriisilukordades vallaga suhtlemiseks selge infovahetuse korra.
- Tegutseme tihedas koostöös kaitseliitlaste, naiskodukaitsjate, vabatahtlike päästjate ja politseinikega.
- Toome koolitused asulatesse ja külakeskustesse, et meie valmisolek kriisideks kasvaks.

Ruum, mis ühendab

Teed korda!

- Koostame valla teede avaliku hoolduse ja

arengu mitmeaastase plaani ning tegevuste elluviimiseks kogume vallaelanike ettepanekuid.

- Teeme läbimõeldud samme liikluse rahustamiseks ja turvalisemaks muutmiseks, mh paigaldame pimenurga peegleid, hooldame liikluskorraldusvahendeid ning hoiame nähtavuse tagamiseks tee-ääred võsavabad.
- Paigaldame igasse bussipeatusesse istepingi. Varustame Puka peamise ühistranspordi sõlme kaasaegse varjualuse, valgustuse ja avaliku tualetiga.

Anname vallakeskusele väärrika ilme

- Seame Otepää kesklinnale selged arhitektuurinõuded ja linnaruumi põhimõtted. Rajame vallamaja kõrvale sõpruslinn Vihti pargi ja noortele kohtumispaiga.
- Loomme uusi parkimiskohti Munamäe tänavale ning bussijaama kõrvale.
- Tõstame esile Otepää ajaloolist tähtsust ja Lõuna-Eesti identiteeti.

Hoolime ajaloolisest järjepidevusest

- Rajame Otepää kalmistule veevõtukraanid ja kaasajastame leinamaja. Varustame Otepää kalmistu ja kiriku avaliku tualetiga.
- Korrastame Sangaste, Puka ja Ilmjärve kalmistute veevõtukohad.
- Tagame Otepää linnamäe ja Vabadussõjas langenute mälestussamba ümbruse heakorra. Ühendame linnasüdame ja kiriku kaasaegse kõnniteega. Kujundame linnamäe vaheplatoole hubase puhkeala.
- Peame oluliseks Eesti lipu lugu ja toome esile Otepää ajaloolised mälestised (linnamäed, järved, kirikud, mõisad, koolid, lahingu- ja matusepaigad jms).

Käivitame asulate arenguprogrammi

- Kaasajastame Puka aleviku – rajame kõvakattega tänavad ja paigaldame tänavavalgustuse.
- Sangaste, Sihva, Keeni ja Keskuse asumites renoveerime korterelamute hoovialad (korrastame teekatted ning täiendame mängu- ja puhke inventariga).
- Kujundame Nõuni rannast peresõbraliku puhkeala. Paigaldame pingid ja valgustid, rajame parkimiskohad ning matkautodele vooluvõtu kohad.
- Lisame tänavatele ja suurematele rohealadele pinke ja prügikaste. Muudame jalakäijate ülekäigukohad turvaliseks ning valgustame avalikud mänguväljakud.
- Hoolime ka lemmikutest – teeme koostööd kohalike koeraomanike ja huvigruppidega, et kaardistada vajadused ning leida sobivaimad lahendused (olgu

VALD ALGAB KODUST!

selleks mälestuspaik, koorte mänguala või kogukondlikud ettevõtmised).

Targad valikud, kindel tee

Väärtustel ja oskustel tuginev haridusvisioon

- Säilitame tänase haridusvõrgustiku – lasteaiad, koolid, huvikoolid ja noortekeskused – ja seisame kindlalt gümnaasiumi säilimise eest meie vallas.
- Koostame valla ühtse haridusstrateegia. Toetame õpetamise sisulist arengut kõikides õppeasutustes ning kujundame haridusjuhtidele õiglase kompetentsi- ja karjäärimudeli.
- Pöörame hariduselu kujundamisel rõhku loodusele, pärandile ja ajaloole. Soodustame lasteadeades ja põhikoolides piirkondade omapära ja traditsioonide säilimist.
- Soodustame tulevikuoskuste omandamist ja loovuse säilimist, et meie noorte ettevõtlikkus toetaks kindlat tulevikku. Tagame teadliku väärtuskasvatuse läbi kõikide haridusastmete.
- Loomme gümnaasiumis spordi, riigikaitse ning kultuuri õppesuunad. Anname Otepää Gümnaasiumile Jakob Hurda nime.

Hoolime koolipere käekäigust

- Kujundame motiveeriva ja toetava töökeskkonna kogu haridussüsteemis. Loomme kõikide laste ja noortega seotud haridusasutuste ühtse palgasüsteemi, mis oleks piirkonnas konkurentsivõimeline. Juurutame koostööd ja enesetäiendust toetava töökultuuri. Käivitame haridustöötajate arengustipendiumi.
- Tagame logopeedi, psühholoogi, sotsiaalse ja eripedagoogi ametikohtade täitmise haridusasutustes pakkudes spetsialistidele konkurentsivõimelist töötasu, transpordi- ja üüritoetust.
- Tunnustame senisest enam õpetajaid, noorsootöötajaid ja tugispetsialiste.

Toetame loovust ja turvalist õpikeskkonda

- Rajame uued lasteaiad – Otepääl hariduslinnaku alale ja Pukas Kooli tänavale.
- Muudame haridusasutused ja nende hoovialad mitmekülgeks liikumis- ja õpikeskkonnaks, mis on avatud ka vallarahvale. Tagame noortekeskuste jätkusuutliku rahastamise ning hangime noorte soove arvestades kaasaegset inventari ja tehnoloogilisi lahendusi.
- Toetame noorte huviharidust ja tagame jätkusuutliku rahastamise, et pakkuda tasuta huvitegevust valla noortele. Jätkame spordiklubide ja ringijuhtide toetamist.

- Arendame ühistranspordivõrku, mis võimaldaks noortel osaleda huviringides.
- Tugevdame digioskuste õpet kooliprogrammis. Nooremas kooliastmes piirame õppevälises tegevuses nutiseadmete kasutust.

Noored on edasiviiv jõud

- Rahastame tegusate noorte algatusi, et nende hääled oleks kuuldav. Toetame Noorkotkaste ja Kodutütarde tegevusi, jätkame noorteprojektide elluviimist.
- Käivitame oma valla noortelaagrid!
- Teeme koostöös koolide, noortekeskuste ja õpilasmalevaga praktilise ettevõtlusõppe kättesaadavaks.
- Panustame tulevikuoskuste arendamisse tehnoloogia- ja drooniringide kaudu.
- Igäihe jaoks, igas hetkes

Toetame lastega peresid

- Tõstame sünnitoetuse 1200 eurole.
- Tagame tasuta lasteaiatoidu.
- Vabastame üheks kuuks lasteaia kohatast lapsed, kes suvel lasteaias ei käi.
- Hüvitame lastehoiu kulud olukorras, kus pole võimalust pakkuda kodulähedast hoiukohta.
- Kahekordistame ranitsatoetuse.
- Käivitame vallas „Perepesa“ keskuse (tugi-teenused lapsele, vanemale ja vanavanemale, sh erivajadustega laste hoiuteenus).

Pakume tuge väarikaks vananemiseks

- Korraldame eakatele huvitegevusi ja toetame nende igapäevast toimetulekut. Tagame kodus elamist toetavate teenuste kättesaadavuse, et ka kaugemal elavad eakad saaksid vajaliku abi ja ligipääsu tervisteenustele.
- Muudame sotsiaaltranspordi teenuse kättesaadavaks läbi täiendava toetuse.
- Rajame kaasaegse hooldekodu – koostöös erasektoriga kavandame nõuetele vastava hoone Otepää linna, et säiliks võimalus aktiivselt ühiskonnaelus osalemiseks.

Abi ja hool igas eluetapis

- Tugevdame haridus-, noorsootöö ja lastekaitse spetsialistide võrgustikutööd, et abivajadused oleksid õigeaegselt märgatud ja lapsed/noored toetatud.
- Kaardistame sotsiaalteenuste võrgustiku ja ressursivajadused koostöös elanike ning spetsialistidega. Lihtsustame toetuste ja teenuste taotlemist.
- Tagame hooldekodus kvalifitseeritud personali ja pakume tuge lähedaste hooldajatele.
- Seisame selle eest, et esmatasandi tervishoiu teenused, sh perearst, pereõde, ämmaemand jt oleksid meie valla inimestele kättesaadavad.

Tegijale hoogu

Toetame majanduskasvu ja töövõimaluste laienemist

- Võtame suuna Puka piirkonda ettevõtluspargi arendamiseks kasutades asupaiga logistilisi eeliseid ning koostades läbimõeldud planeeringu koostöös kohalikega.
- Toetame ettevõtlust asjakohase taristu, ruumiplaneerimise ja haldusotsustega. Tagame professionaalse ja läbipaistva planeeringumenetluse, mis tasakaalustab looduskeskkonna, ühiskonnaelu ja majandustegevuse vajadused.
- Soosime jätkusuutlikku väikeettevõtlust, sealhulgas põllumajandust ja karjakasvatust.

Võimestame ettevõtjate arengut

- Loomme avalikku vallaruumi uusi kaubandusalasid.
- Oleme toeks ettevõtjate klubi tegevuste elluviimisel, et tegijad saaksid ideid jagada ja uusi võimalusi luua.
- Pakume alustavatele ettevõtjatele äripindade rendi soodustusi munitsipaalpinnal.
- Toetame matkakorraldajaid ja maaturismi ettevõtteid – arendame koostöös hooajaväliseid sündmusi, mis toovad külastajaid ja aitavad ettevõtlusel kasvada.

Tugevdame piirkonna turundust ja mainekujundust

- Toetame „Otepää Maitsed“ programmi ja teisi algatusi, mis suurendavad piirkonna nähtavust.

- Uuendame Otepää turismiportaali.
- Toome valda erinevaid üritusi, toetame neid reklaamiga ning näitame end usaldusväärse ja positiivse partnerina, et tugevdada piirkonna mainet ja arengut. Toetame rahvusvaheliste suurvõistluste toimumist.

Elame tasakaalus

Väärtustame kestlikku eluviisi

- Peame tähtsaks kestliku looduskeskkonna püüdnud järeltulivatele põlvetele ning loodusvarade säästlikku kasutamist.
- Tagame igaüheõigusega ette nähtud ligipääsu loodusemälestistele ning vee- ja kogudele, jälgime seda planeeringu- ja ehitustegevustes.
- Astume reaalseid samme, et meie rahvuskultuur säiliks järeltulivatele põlvetele. Koostöös maaomanikega tagame hiite ja pühade allikate kaitstuse.
- Algatame Otepää looduspargi kaitseeeskirja muutmise. Kaotame ebaõiged piirangud maakasutusele. Eramaaomanikul peab olema võimalus isikliku küttepuid varumiseks ja vana talukoha taastamiseks. Peame oluliseks loodusvarade säästlikku kasutamist ja riigimaal toetame piiranguvõndites püsimetsandust.
- Otepää looduspargis toetame loodusväärtusi säilitavaid metsamajandamise võtteid, mis hoiavad metsad korras. Tartu maratoni radade äärseid riigimetsi ja Kullalaant tuleb hallata puhkemetsadena. Lähtume sellest üldplaneeringu koostamisel.

- Seame sihiks looduspargi alal järvede puhastamise ja tervendamise koostöös riigiga. Neitsijärve praegune halb seisund ohustab otseselt Pühajärve. Seisame selle eest, et järv saaks tervendatud ja taastaks oma rolli loodusliku puhvrina.

Tugevdame vallarahva liikumisvõimalusi

- Panustame koolide ja lasteaedade liikumist toetavasse taristusse (spordiväljakud, jõulinnakud jms) ja avame loodud võimalused väljaspool kooliaega vallarahva kasutusse.
- Toetame kohalikke spordiklubisid ja rahvaspordiüritusi, olemasolevate matkajate liikumisradade süsteemset kaardistamist, tähistamist ja hooldamist.
- Algatame uue traditsiooni – korraldame üle valla meelelahutuslikke ja sportlikke perepäevi.

Koos loome, koos hoiame

Koostöös loome hea kodupaiga

- Viime sisse ametnike iga-aastased piirkondlikud kohtumised kohalikega, et üheskoos kujundada valla arengut.
- Jätkame taristu- ja tegevusprojektide kaasfinantseerimist ja anname mittetulundusühingutele tegevustoetust, et jätkuaks rõõmu ühistevõimusest.
- Säilitame kultuurimajad, raamatukogud ja külamajad kui piirkondlikud toime-

keskused ja mitmekesistame tegevusi, mis on kantud külaühiskonna huvist.

- Lisame asulatesse avalikke teabetahvleid, ühtlustame valla asutuste sõnumid ning tõhustame infovahetust, et sündmuste info jõuaks selgelt ning õigeaegselt elanikeni.

Hoiame pärandkultuuri ja toetame kultuuritegijaid

- Tagame ringijuhendajatele väärilise tasu ja kindluse mitmeaastaste lepingutega. Toetame isetegevust ning võimaldame ruumide kasutamist valla asutustes.
- Toetame pärandkultuuri ürituste korraldamist Otepääl ja kollektiivide osalust riiklikel sündmustel, väärtustades käsitööd, rahvamuusikat ja -tantsu.
- Arendame kultuurikoostööd pikaajsete sõpruspiirkondadega Soomes, Rootsis ja Saksamaal.
- Toetame loodus- ja kultuurimälestiste uurimist ja tutvustamist, tähistame need teabetahvlitaga.

Väärtustame keelepärandit

- Taastame piirkonna elanike ettepanekul ajaloolised kohanimed.
- Teeme koostööd Tartu Ülikooli ja Vana-Tartomaa omavalitsustega, et algatada programm tarto keele kaitseks ja edendamiseks.
- Tutvustame valla koolides ja avalikus ruumis Otepää murrakut.

Ankrumehe mõtisklus: Vaimust ja võimust Otepääl

Arkamisaja rahvusliku liikumise suurkuju Jakob Hurt oli esimene eestlasest kirikuõpetaja Otepääl aastatel 1872–1880. Siit juhtis J. Hurt nii Eesti Kirjameeste Seltsi kui ka Eesti Aleksandrikooli asutamise peakomiteed. Tartus I üldlaulupeol 19. juunil 1869 peetud kõnes esitas Jakob Hurt kolm üleskutset: **jääda oma rahvusele truuks, kasvatada rahva ühtsustunnet ühistevõimuse kaudu ja edendada emakeelset haridust.**

On olnud aegu, mil meie rahval puudus poliitiline võim, kuid just siis kujunes kõige tugevamaks vaim. Üks olulisemaid vaimujõu kandjaid oligi Jakob Hurt. Tema töö ja mõtted annavad hea võimaluse peegeldada võimu ja vaimu tähendust täna.

Võim tähendab eelkõige poliitilist ja majanduslikku jõudu – võimalust teha otsuseid ja mõjutada ühiskonna arengut. Hurda eluajal oli Eesti Vene impeeriumi osa ning eestlastel polnud oma riiklikku võimu. Poliitilises mõttes olid eestlased teisejärgulised, allutatud võõrale korrale ja võimule. Kas täna on võim rahvast võõrandunud, vajab igalt inimeselt ausat vastust valimistel.

Vaim on sisemine jõud – kultuur, haridus, rahvuslik eneseteadvus. Just sellele panustas Jakob Hurt. Ta oli veendunud, et kuigi eestlastel pole võimalik saada suureks rahvaarvult, on meil võimalus saada suureks vaimult. Tema töö eesmärk oli rahvuslik: näidata, et eestlastel on oma väärikas kultuur ja identiteet. Vaimne tugevus –

haritus, kultuur ja eneseteadvus – löi aluse poliitilise võimu tekkimisele. Eesti iseseisvuse saavutamine 1918. aastal oli võimalik just tänu sellele, et rahvas oli vaimult tugevaks kasvatatud.

Jakob Hurda mõttekäik näitab vaimu ja võimu tihedat seost. **Võimuta saab rahvas hakkama, kui tal on tugev vaim. Kuid vaimuta rahvas ei suuda kunagi võimu saavutada ega seda hoida.** Mõelda tuleb „üleüldise tulo peale ja selle heaks tööd teha, vaiva näha ja kulu kanda“. Me ei tohi olla individualistid, et vaatame „mis tasku või suhu pista saab“. Hurt unistas tugevast ühtsest rahvast, kus inimene ei mõtle mitte niivõrd oma kasule, vaid panustab kogu jõuga ühtsesse eesmärki ja märkab enda kõrval teist inimest, olles temaga heas ja halvas ning näeb selles tervik oma tugevust.

Täna ütleks Hurt, et vaim ei ela vallamajas, vaid eeskätt inimeses. Vabaduse ja harituse kasv on ainus vastumürk võimuühiskonnale. Vaimu sõltumatuse taastamisel näeme kolme peamist eeldust: esiteks kultuuri-pärandi taasjuurdumist, teiseks demokraatliku avalikkuse kasvamist arvestatavaks jõuks ja kolmandaks kaasamise muutumist elukorralduse pärisosaks. Kõik see kindlustab vaimu iseolemist. **Hurda aja vaim tulgu tagasi!** Vaimselt suureks saamata pole meie olemasolul eestlastena lihtsalt mõtet. Eriti Otepääl!

Eesti vajab muutust!

HEAD VALIMIST!

E-hääletamine

13. oktoober kell 9.00
kuni 18. oktoober kell 20.00

Eelhääletamine

17. kuni 18. oktoober,
kõigil päevadel 12.00–20.00

Valimispäev

19. oktoober, valimisjaoskonnas
hääletamine kell 9.00–20.00

118 Jorma Riivald

119 Kristjan Rebane

120 Maris Frosch

121 Peeter Kangur

122 Tatjana Laadi

123 Priit Sibul

124 Marika Viks

125 Saamuel Stepanov

126 Maire Murumaa

127 Ago Arro

128 Maarja Raud

129 Ruuben Kaalep

130 Inger Zimmer

131 Romek-Andreas Reigo

132 Marika Niit

133 Gunnar Kruus

134 Heikki-Jaak Hallika

135 Silvi Langus

136 Peeter Kümmel

137 Ants Frosch

ISAMAA